

ВПЕРЕД!

РОБІТНИЧА ГАЗЕТА,

орган української соціалдемократичної партії.

Виходить кожного дня о 4. год. пополудни.

Ціна примірника у Львові й на провінції:

== 40 сот. ==

Місячна передплата з пересилкою 10 К.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

— „ВПЕРЕД“, ЛЬВІВ, ВУЛИЦЯ РУСЬКА Ч. 3., —

І. поверх.

Пролетарі всіх народів єднайтеся!

На розказ генерала Розвадовського видаємо нашу газету крім звичайного нашого українського письма — також і латинськими буквами. Розказови сьому повинемося тільки з konieczности, бо не хочемо позбавити наших читачів свого рідного слова.

Організація укр. робітництва.

Сеї неділі відбулися в салі тов. „Зоря“ чисельні збори українських залізничників для наради над підняттям праці і робітничою організацією. Референт тов. Микола Ганкевич вказав, що п'ятилітня війна до тла знищила край і його господарку, а продовжування її грозить краєви, а передовсім городови Львову, прямо погубиттю. Рештки молодих, здібних до праці сил заставляється воювати, в усіх галузях праці слідно безробіття і дезорганізацію, війна відтяла місто від сіл і середників поживи, городови грозить страшний голод, брак опалу і небезпека, що не стане також світла і води. Великий Львів буде виглядати як найнужденніше якесь дике село, а люди, як голодні дикі віри. Тому негайно належить покінчити братовбивчу війну і направити злидні та заготи рани, які ся війна завдала людству.

Українські залізничники мають вернути всі до праці і при прийнятті можуть зложити приречення, що вірно будуть сповняти свої обов'язки для добра всього загалу. Над поставленою резолюцією і над організацією Робітничої Ради розвинулася довга дискусія, після чого прийнято слідує ухвалу:

„Збори урочисто стверджують право українського народу до самостійного державного життя на українській землі.

Збори вважають, що не війна а взаїмні переговори репрезентантів українського і польського народу, зглядно всесвітній мировий конгрес рішати має про межі обох держав.

Збори вважають, що війна наражує край а зокрема населення Львова на крайню нужду.

Зібрані залізничники вважають проте konieczним для ухилення сеї катастрофи — заведення нормальних відносин а зокрема заведення правильного залізничного руху.

Приступаючи до роботи, зібрані робітники жадають, щоби припинено до роботи всіх без розбору, без евентуальних чорних лист.

Зібрані протестують проти мілітарної диктатури, яка зносить горожанські свободи, а зокрема робить неможливим життє робітничої класи, її організацію і визвольну працю та боротьбу.

Укр. залізничники жадають, щоби їх не покликувано до служби, якиби мала на цілі военну акцію проти українського народу.

Після ухвалення сеї резолюції вибрано від ріжних галузей залізничної служби сімох заступників до Української Робітничої Ради. Заступникам сим поручено заступати інтереси укр. залізничників так на Українській Робітничій Раді, як також вийти в зносини з Польською Робітничою Радою. У всіх справах служби, організації, в справі всякого покривдження або надужиття, українські залізничники мають звертатися до своєї ради.

Українська Робітнича Рада міститься на разі при вулиці Руській ч. 3., І. п.

Всесвітня війна — всесвітня революція.

I.

„Остаточне тепер для Прус-Німеччини не є ніяка инша війна можлива, як тільки всесвітня війна, — і то всесвітня війна на незвісні, нечувані дотепер розміри й сили. Вісім до десяти мільонів жовнів буде мордуватися між собою взаїмно — причім винищать та знівечуть цілу Європу так докладно, як сього ніколи не вчинили

лаби ніяка туча саранчі. Руїна тридцятилітньої війни звалена, стиснена на простір трох-чотирох років, поширена на цілий європейський континент, голод, пошесті, загальне здичіння так військ як і народних мас, здичіння, спричинене й викликане острою загальною нуждою; безвихідний заколот в нашій штучній життє торговельнім, промисловім, кредитовім, закінчений загальним банкрутством, упадок старих держав та їх старосвітської традиційної мудрости державної — упадок такий, що корони монархів купами будуть ваятися по тротуарах і не знайдеться ніхто, що би по них схилитись; рішуча неможливість передвидіти, як все те скінчиться і хто вийдез війни побідником; один тільки результат зовсім певний: загальна утрома, вичерпання і підготовленне умов до остаточної перемоги робітничої класи.

„Отсе ті вигляди, які є неминучі, коли доведена до самого верху система взаїмної конкуренції, взаїмного воєнного зброєння на заводах, на перегонах, принесе свої необхідні наслідки. Ось куди Ви, мої вельми поважані монархи і мужі державні, запровадили в своїй премудрости стару Європу! І коли Вам уже нічого иншого не осталося, як розпочати свій великий, останній танець воєнний, — ми нічого не маємо проти сього. Можливо, що війна хвилево зіпхне нас на дальший плян, — можливо, що вирве нам деякі здобуті вже нами позиції. Та коли Ви розпугаєте ті сили могуті, яких опісля не будете в силі здержати, то нехай буде, що буде — одно є певне: накінці трагедії Ви будете зруйновані, а перемога пролетаріату буде або довершена або неминуча“).

Так писав тридцять літ тому назад Фрідріх Енгельс, товариш Маркса і співтворець nowoczesного революційного соціалізму.

Тридцять літ тому назад списана ся грандіозна, грізна картина всесвітньої війни великим соціалістом! І яка вона жива, свіжа, — яка сучасна! Як на широкий горизонт історичний обнятий орлиним зором великого революціонера! Здається, немов все те списане в наших днях, коли до кінця добігає велика трагедія страшної, кривавої війни всесвітньої!..

А як зовсім інакше виглядала Європа з початком теперішньої війни всесвітньої, як зовсім інакше думали тоді, перед чотирма роками європейські верховоди й монархи, коли розпугали фурії воєнні!?

Ніхто з них, з тих всемогутчих тоді володарів не думав про се, що сталося опісля — по кількох роках кривавої розправи; ніхто з них не думав про се, ні всемогутчий самодержець всеї Росії, цар Микола II, ні його давній приятель а опісля противник, бундючний імператор німецький, Вільгельм II.

А не забуваймо про одно: се, що ми тепер бачимо в останнім році війни, се тільки початок кінця.

Непобідний, всемогутчий видавався з початком теперішньої війни всесвітній імперіалізм, сей найвищий вицвіт теперішнього світа капіталістичного, якого основою є визиск, погоня за живою, взаїмна конкуренція, ненависть і ворожнеча, — „війна всіх проти всіх“.

Два великі антагонізми, два противенства всесвітнього значіння становлять головну й найважнішу причину великої трагедії всесвітньої. Се антагонізм англійського та німецького імперіалізму, боротьба їх за всесвітнє верховодство на морі, в далеких краях заморських; се антагонізм царату а центральних держав на Сході Європи, розбишацьке змагання царату сотворити велику всесвітню імперію з Царгородом як столицею, імперію, що диктувалаби права пілій Європі, цілому світові.

Ті два великі, могуті пративельства — се основне тло великої всесвітньої війни. З тими головними конфліктами в'яжуться вже дальші противенства; — а всі дотичні проблеми-питання бажали верховоди Європи, репрезентанти стародавньої, традиційної міжнародної політики розв'язати оружною розправою, огнем і мечем.

*) Передне слово Ф. Енгельса до студії Боркграфа — „Zur Erinnerung für die deutschen Mordspatrioten 1806—1807“, з 15. грудня 1887 р.

І кожний з антагоністів був певний своєї перемоги і кожний думав, що розторощить противника і вийде з воєнної розправи побідником.

І перші роки війни, перша частина сеї великої всесвітньої трагедії, як і друга частина розпочалася упадком царату та дотепер іше не скінчилася, — здавалося — в цілості сповнили бажання і мрії задушевні ініціаторів війни.

Був час — в першій році війни, коли царат стояв в блеску слави, як непобідний велитень, якому в світі не має рівні. Західньо європейські імперіалістичні „демократії“ з подивом і надією споглядали на „паровий валок машиновий“, що сунув зі сходу та мав торощити все в побіднім поході на Відень і Берлін. Се були часи, як цілу „Прикарпатську Русь“ загорнув всемогутчий цар і торжественно проголосив у Львові прилучення сеї „іскони-руської землі“ до „єдиної, неделимої“ Росії.

А рівночасно йшов систематично, невинно й гордо побідний похід імператорської армії німецької на захід. Бельгія стала добычу побідників, що одним боком через море грізно споглядали в очі своєму могутьому суперникові, думаючи знівечити його верховодство на морі, а з другого боку думали слідами воєнних традицій 1870 року в тріумфальнім поході увійти до Парижа.

Великі ті всенні розправи в свій вир втягнули троха не цілу Європу. З великим і тяжким трудом повелось тільки деяким краям удержати нейтральність, — головно тим, що лежали поза шляхами воєнних походів і розправ.

І так як nowoczesний капіталізм в'яже живими, міцними нитками народи цілого цивілізованого світу в одну велику цілість, так і сей страшний катаклізм капіталістичного світу втягнув у воєнний водоворот усі майже народи цивілізованої людськості; що більше, навіть напівцивілізовані племена колоній кинув воєнний круговорот на європейську арену, де вони помагали різатись народам культурної, цивілізованої Європи...

І тут станула перед всіма народами, перед кожним народом зокрема квестія його долі й будучности. За верховодство розпочали війну речники й представителі всесвітнього імперіалізму. Та з сею воєнною розправою зв'язалася тісно й нерозривно справа волі або поневолення, ясної будучности або рабства й занепаду — всіх народів, які опинилися в межах великої всесвітньої бурі воєнної.

„Бути — чи не бути?“ — се питання стануло перед кожним народом. І під проводом великих імперіалістичних верховодів, керманівців всесвітньої війни ціла людськість розсипалася на безліч народів, що борючися за своє життє та існування в кривавій розправі наставляли на існування та життє інших народів. Здавалося, що на віки згине культура й цивілізація, почуттє єдності й братерства цілого людського роду, що розбишацький націоналістичний егоїзм, вицвіт капіталізму, запанує на віки.

Се були часи тріумфу „святого егоїзму“ націоналістичного, часи тріумфу всесвітнього імперіалізму. Се були часи, де антагоніст і противник капіталізму та імперіалізму, міжнародний соціалізм на хвилину зійшов троха на дальший плян, де противники й вороги соціалізму з тріумфом зв'язали його рішучий і остаточний упадок.

Прогомоніли — здавалося — без відгону, перейшли безслідно серед опанілого воєнним шалом і воєнними тріумфами світа, серед оргій імперіалізму слова острого, які пануючим класам капіталістичного світа кинув останній міжнародний соціалістичний конгрес в Базелі, в падолисті 1913 року. Тай чиж не смішні видавалися імперіалістичним побідникам слова соціалістичних „фантастів“:

„Конгрес звертає увагу пануючих клас усіх країв, щоби воєнною акцією не збільшували ще далі неволі й нужди широких мас, яку їй приносить система капіталістичної господарки“.

Нехай верховодячі класи не забувають, що при теперішній європейській ситуації, при теперішнім настрою робітничої класи — вони

не можуть розпутати війни, коли не хочуть стягнути самі на себе грізної небезпеки".

„Нехай тямлять про се, що французько-німецька війна викликала революційний вибух Комуні, що російсько-япанська війна розпугала революційні сили усіх народів російської імперії“.

М. Ганкевич.

Українська Народня Республіка.

Державна влада переходить в руки народу. Паном цілого суспільного ладу є не цар, не король, не якийсь силою розбою настановлений пан а сам народ; — народ є сувереном-господарем.

На чолі народньої республіки стоїть президент і народня рада або, як хто хоче назвати її, соймом, парламентом, чи ще як, та міністри або секретарі державні. Але й президент і міністри чи державні секретарі не є суверенними панами а лише виконуючими урядниками того, що скаже їм зробити нарід устами своєї найвищої ради. Вони є відповідальними за кожний свій урядовий вчинок перед тою найвищою радою.

Через те, що та найвища рада є вибраною всіми горожанами народньої республіки, а ті найвищі урядники є відповідальними перед тою найвищою радою, через те президент і міністри не є панами а такимиж самими товаришами горожанами, як кожний горожанин, що давав голос на свого пана, бо таких панів вже нема.

Під поняттям пана треба розуміти таку якусь істоту, котра має в своїх руках право життя й смерті другої істоти, — у нас право життя і смерті другої людини. Він, той пан, може вбивати другого чи то мечем, чи кулею, чи ножем, чи голодом, чи вкорочуванням зарібки, чи продовжуванням надмірно часу праці другої людини, словом, до того має сотки способів, щоби вбити когось відразу або мучити поволеньки цілими літами одного або багатьох людей, а навіть цілий ряд поколінь; мучити матеріальними способами або відбиранням другому спроби розвивати своє знання, бо тим останнім способом можна також вбивати других людей а навіть цілі народи.

В нас, в нашій народній республіці, того бути не може, не є і не буде. В нашій Українській Народній Республіці є всі рівними собі горожанами, є товаришами. Слово пан є вичеркнене з горожанства нашої мови.

У нас є демократичний лад; — демос, значить нарід, отже народній лад, народня влада. В нашій ладі є рівність політична й рівність господарська.

Всі товариші горожане є рівні перед правом, усі мають рівну участь у всіх законодавчих тілах чи то безпосередно як вибрані відпоручники народу, чи посередно, як виборці.

Всі товариші горожане обох полів повинні брати участь у виборчих акціях до всіх управлених тіл і тим вихисновувати свою політичну рівність, бо хто не вихисновує її, той не шанує своїх прав.

Досі наш нарід виборів був для себе деякі політичні права, але ті права були такі марні, що їх навіть годі називати правами, бо кожного часу всякий іменований а не виборний пан стає рости чи жандарм заперечував ті права, а коли горожанин домагався шанування права, то його замикали під ключ. І не було на се ради, бо ті пани не були відповідальними перед народом, перед громадою, а лише перед якимось вищим паном, котрий настановив їх, бо всі ті пани не були виборними горожанами, бо вони були настановленими посапками. Тепер теє міняється, бо кожна влада в нашій Українській Народній Республіці є виборною і відповідальною перед народом. Бо в нас є політична рівність.

Щодо господарської рівності, то кожний товариш горожанин мусить мати забезпечення свого життя-буття. Земля, заводи (фабрики), копальні мусять так бути улаштовані, щоби кожний мав рівне право хіснуватися ними. Третій Універсал нашої Української Народньої Республіки вже начеркнув право хіснування землею. А коли збереться наш сойм, то він подрібно розробить те питання землі і питання про заводи і копальні. Не буде вже у нас тих людей, що мали безмежні лани й мали в своїй руці спроби мучити людей, мучити, як пани мучать, бо в нас є господарська рівність.

Ми, Українці, вільні й рівні горожане, товариші, кличемо дружньо всіх тих горожан, що причисляються до інших народів, а головню поляків і жидів, що живуть між нами на нашій землі: Ходіть і жийте дружньо з нами, в нашій Українській Народній Республіці, бо в нас є рівність політична й господарська! В нас, ви будете в себе дома! Заткайте уха на підшепти ваших панів, що ніколи не вважали вас рівними

товаришами, а ріжними способами держали вас і нас у муках, таких муках, які можуть видумати лише пани!

(Кінець буде.)

Воєнна ситуація.

Комунікат польського генерального штабу в Варшаві оголошує 29. листопада: Операції у східній Галичині поступають далі. На схід від Львова занято Борщівичі. Група Свободи заняла Фельштин. Частина групи ген. Рої підняла акцію в полудневім напрямі від Львова. Неприятель обіймає лінію Жовква-Куликів-Давидів Солонка велика. — 30. листопада: В східній Галичині Українці концентруються на лінії Старий Самбір-Стара Сіль-Самбір і змагаються опанувати залізничну лінію з Хирова.

Начальна Команда польських військ на східню Галичину оголошує отсей комунікат з дня 1. грудня: неприятель заатакував по артилерійським приготуванню нашу стацію в Дублянах, та зівстав відпертий. На схід від Львова сутички наших вивідних відділів під Підборцями та Підбережцями. Польська група, що оперує коло Хирова, відкинула сильні ворожі атаки на полудне та на північний схід від Хирова.

Що чувати нового?

Большевицький рух обіймає в Варшаві чимраз ширші круги. Останніми днями листопада відбулося в Варшаві віче, на яким один з бесідників, с.д. Круліковський, промовляв в большевицьким дусі та виступав против імперіалізму Поляків, що гноблять Українців. Свою промову закінчив окликом: Нехай живуть робітничі ради!

На конференції „Бунду“ запала ухвала, що відповідається за гаслом диктатури пролетаріату.

Рада міністрів в Варшаві ухвалила виборчий закон до польського сойму. Про сей закон напишемо окремо. Що до Галичини, то вона поділена на західню і східню. Західня вибере 67, а східня 94 послів. Вибори розписані на 26. січня.

Польща має тепер чотири а властиво п'ять правительств, як доносить „Voss. Ztg.“, а саме: 1) в Варшаві Підсудського, 2) соц.-рев. в Любліні, 3) Польської Комісії Ліквідаційної, 4) вшехпольське у Львові і 5) кс. Окonia в Тарнобжегу...

3. Львованні доносять, що швейцарська, французька та англійська преса представляє Поляків як імперіалістичний чинник, що хоче винищити Українців, Литвинів та Жидів.

Польська Комісія Ліквідаційна одержала вістку, що коаліція не признає варшавського правительства а признає тільки „Komitet narodowy“ в Парижі за правительство і супроти того не прийме варшавських делегатів.

Вчора задержався в Кракові чеський посол, котрий їде в Варшаву з рішучим домаганням прилучення тешинського Шлеску до Чех.

П. А. Т. доносить, що польське правительство вислало ноту до правительства німецької республіки, в котрій вказує на надужиття німецьких військ, які досі окунують окраїнні землі Польщі. Нота протестує проти порушення суверенних прав Польщі, як також проти насильства над польською людністю. Нота домагається знесення німецької окупації.

НОВИНКИ.

— Льволя львівського Українського Горожанського Комітету знаходиться не при вулиці Домініканській, а при вулиці Руській ч. 3., другий поверх. Урядові години від 11—1 пополудні.

— Освободження президії зборів залізничників наступило в понеділок в наслідок інтервенції наших товаришів.

— Хто може повернути лад у Галичині? Помимо таких гарних воєнних успіхів польського війська (як бачимо з комунікатів польського штабу), польські політики та польська буржуазна преса на гвалт жадають помочи чужого війська, щоби, як кажуть, повернути лад в Галичині. Щоденно читаємо в польських газетах дуже радісні вістки, що ось до східної Галичини, а спеціально до Львова, Станиславова, Стрия, Борислава та інших міст — прийдуть — і вже навіть є в дорозі — чужі війська, французькі, румунські, американські та інші — які мають зробити лад з Українцями. Деж тут консеквенція? — Ми би що іншого радили тим шовіністичним газетам, а саме, замість підкидувати польську суєність проти Українців та виписувати на тих „гайдамаків“ несотворені річі, щоби звернули більшу свою увагу на щоденні потреби бідного населення у Львові, що якраз в теперішній часі терпить страшну нужду, а нізвідки немає помочи. А щоби повернути лад у східній Галичині, треба польським політикам і їх газетам переді-

всім покинути всякі імперіалістичні стремління, покинути некультурну боротьбу з українським населенням, подати йому руку до згоди, сказати, що твоє, то лишиться при тобі, а що моє, то при мені, жиймо отже як два добрі брати. Коли так скажуть польські політики та їх газети — тоді буде лад, буде спокій, буде що їсти, та запанує згода та братерство між обома народами. І оба ці братні народи, без помочи чужих військ, самі повернуть лад у Львові та в Галичині.

— Заворушення бідного населення у Львові. В понеділок зібралася товпа жінок перед дирекцією скарбу, де виплачувано звичайно військові поичинки, жадаючи виплати задержаних запомог. Жінки, ті з найбідніших, робітничих сфер облягли куритарі дирекції та кидали недуже милі оклики під адресою теперішніх правлячих кругів. Ми не дивуємося тим бідним голодним жінкам, що в теперішнім зимовім часі лишилися з дітьми без хліба та опалу, без средств до життя і тому остро виступають проти теперішнього порядку. Але дивуємося тим безсовісним панкам, що замість шукати скорої помочи для убогого населення — пускають ім тумана, що ось то Українці зрабували всі каси й тому нема грошей на виплату запомог. Отже всьому винуваті Українці, безробітте і голод у Львові — спричинили Українці, шириться большевизм у Варшаві та у Кракові — винуваті Українці, погроми Жидів — спричинили Українці, паде третій день сніг у Львові — винуваті Українці!... Та ми певні, що польський пролетаріат знає, хто винуватий в отсім тяжкім положенню, в яким знаходиться не лише Львів, але й ціла західня та частина східної Галичини.

— Обіцяні чудеса апровізаційні від 1. грудня 1918. не сповнюються. Чому? Можеби заряд міста не обіцював, а робив? Те приємніше ділало би на жолудок.

— Мусимо удержати український робітничий дневник у Львові! Так рішили в неділю наші товариші та почалася агітація за збиранням добровільних датків на засилення фондів „Вперед“. В понеділок зібрано 132 корони а саме зложили (в коронах): Липовий Осип 10, Балько Ів. 10, О. Г. 30, Ковальчук Марія 10, Деркач 2, дир. С. 50, Яків Яцкевич 20. Не уставайте й на далі в агітаційній роботі, товариші й товаришки!

— 3 львівських в'язниць. Під сю пору сидить в львівських в'язницях кілька тисяч осіб, арештованих в останніх днях через нові власті та ріжні карні й політичні провини. З сими арештованими не переводиться тижнями ніякого слідства ні протоколу і нераз арештовані не знають за що сидять. Харчі для арештованих прямо не вистарчають, а санітарні й гігієнічні відносини низше всякої критики. Бруд, нечистота, свинство не до описання. Як се не зміниться, то в в'язницях можуть повстати ріжні епідемії, голодний тиф, холера, що можуть стати небезпечним для цілого населення Львова.

— Школи у Львові. Стара Краєва шкільна рада у Львові рішила в найблизших днях розпочати дальшу науку в середніх школах, між иншим і в І. українській гімназії. В сій цілі мають бути опорожнені шкільні убіації в „Народнім Домі“, де дотепер знаходиться польське/військо та муніція.

— Ствердження особистих документів перепроводжує міська горожанська сторожа при своїх відділах: І. вул. св. Зофії 20, ІІ. вул. Красицьких 12, ІІІ. вул. Замарстинівська 30, ІV. школа св. Антонія, Личаків, V. вул. Ягайлонська, бюро Соколовського, VI. вул. Сапіги 57. Туди треба інтересованим зголошуватися.

— „Jeszcze nie rozumieją“ Німці сегомо параграфа умов коаліції з Німцями — каже „Kurier Lwowski“ з 3. грудня 1918, що той параграф говорить про відновлення Польщі з земель, заселених переважно Поляками. Правда, панове з Курієра, якто неприємо, коли хтось не розуміє правди. А ви, панове, розумієте і знаєте, ким заселена східня Галичина й все деклямуєте про „istotyczna“ і „najdamaków“. Деж ваша логіка, — чи хора може?

Оповістки.

— Просимо всіх, хто їде чи їде на провінцію, забрати з собою „Вперед“, бо через недостатку комунікації, не можемо розсилати нашої газети. Просимо зайти до адміністрації (вулиця Руська ч. 3., І. поверх).

— Про речинець, в котрім розпічнеться наука в дівочій гімназії С. С. Василянук у Львові, повідомить дирекція в часописах і оголошеннем у шкільнім будинку при вул. Супінського ч. 21.

Кольпортерів до розношування газет потрібно сейчас зголошуватися до адміністрації „Вперед“ (вулиця Руська ч. 3., І. поверх).